

การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลวังม่วง
อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

The Dengue Fever Prevention and Control Operation of Public Health
Volunteers Wang Muang Sub-district, Pueai Noi District, Khon Kaen Province

สุทธิ พลรักษา*

Suttee Phonruksa*

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังม่วง อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น*

Wungmoung Health Promotion Hospital, Puainoi District, Khonkaen Province*

(Received: November 10, 2020; Revised: April 30, 2021; Accepted: April 30, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลวังม่วง อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่นจำนวน 94 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามทดสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธี KR20 เท่ากับ .76 และได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .77 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติสัมพันธ์ของเพียร์สันผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 73.40) การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 84.14)

2. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก คือขาดความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคเครื่องพ่นหมอกควันชำระตู้บ่อขยะ ทราয়กำจัดลูกน้ำ

3. ระดับความรู้ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.502$, $p\text{-value}<0.05$)

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขมีประสิทธิภาพ ควรมีการให้ความรู้ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ รวมทั้งมีการบูรณาการกับการมีส่วนร่วมและเข้ากับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพอื่นๆ ต่อไป

คำสำคัญ: การป้องกันและควบคุม, โรคไข้เลือดออก

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: Phon7873@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 098-2172594)

Abstract

This descriptive research aimed: 1) to examine public health volunteers' knowledge, performance and obstacles in dengue fever prevention and control; and 2) to determine relationship between their knowledge and the performance on dengue fever prevention and control. Ninety-four public health volunteers in Wang Muang Sub-district, Pueai Noi District, Khon Kaen Province were randomly recruited. Questionnaires, with Kuder-Richardson (KR) Reliability at 0.76 and Cronbach's alpha at 0.77, were used for data collection. Data were analyzed by using descriptive statistics: percentage, and analytical statistics: Pearson's correlation coefficient. The results revealed that

1. The majority of public health volunteers (84.14%) held moderate level of knowledge on dengue prevention and control.
2. Three main obstacles to prevent and control dengue fever were lack of collaboration from community members, frequently broken fogging machine, and shortage of larvicides.
3. Respondents' knowledge level was significantly associated with the performance on dengue fever prevention and control ($r = 0.502$, p -value < 0.05).

Therefore, to effectively prevent and control dengue fever, public health volunteers should be well educated. Materials for dengue fever prevention and control including fogging machine and larvicides should be enough provided. Also, building community collaboration and integrating this dengue fever prevention and control program with other health promotion program is needed.

Keywords: Prevention and Control, Dengue Fever

บทนำ

โรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ โดยประเทศไทยมีรายงานการระบาดของโรคไข้เลือดออกมานานกว่า 60 ปี โดยในปี พ.ศ. 2530 มีรายงานผู้ป่วยสูงสุดในประเทศไทยจำนวน 174,285 ราย เสียชีวิต 1,007 ราย ซึ่งในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน พบว่า มีรูปแบบการระบาดที่ไม่แน่นอน คือมีลักษณะเป็นแบบปีเว้นปี หรือ ปีเว้นสองปี โดยพบการระบาดใหญ่ในปี 2553, 2556 และ 2558 มีผู้ป่วยมากถึง 116,947, 154,444 และ 144,952 รายตามลำดับ สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในปี 2562 พบว่ามีการระบาดต่อเนื่องมาตั้งแต่ปลายปี 2561 โดยมีจำนวนผู้ป่วยสูงกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี และสูงกว่าปี 2561 ในช่วงเวลาเดียวกัน ถึง 2 เท่า จากการคาดการณ์โรคไข้เลือดออกของจังหวัดขอนแก่น พบว่ามีผู้ป่วย 3,151 คน และอำเภอเปือยน้อยเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงปานกลางที่จะมีแนวโน้มเกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออก (กองโรคติดต่อฯ โดยแมลง กรมควบคุมโรค, 2563) โดยพื้นที่ตำบลวังม่วง ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2563 พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 24, 12, 15, 10, 15 และ 35 ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อแสนประชากร เท่ากับ 328.14, 164.00, 205.00, 136.72, 205.00 และ 478.50 ตามลำดับ (กลุ่มงานควบคุมป้องกันโรค โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังม่วง, 2563) ซึ่งมีอัตราป่วยที่สูงมากและพบว่าสถานการณ์ของโรคไข้เลือดออกยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ที่ผ่านมามีตำบลวังม่วง ได้ดำเนินโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ทุกปี แต่จากผลการดำเนินงานยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์กล่าวคือยังคงมีการระบาดของโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความรู้ และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในการป้องกันและ

ควบคุมโรคไข้เลือดออกขึ้นเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตามมาตรฐานการสาธารณสุขมูลฐาน อาสาสมัครสาธารณสุขมีหน้าที่สร้างเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังและป้องกันควบคุมโรคในชุมชน และโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสาธารณสุขที่ต้องดำเนินการแก้ไข ซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากเป็นแกนนำด้านสุขภาพในชุมชน พร้อมแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก และดำเนินการเมื่อเกิดการเจ็บป่วย และการระบาดของโรค (คู่มือ อสม. ยุคใหม่, 2558)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลวังม่วง อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 8 หมู่บ้าน มีอาสาสมัครสาธารณสุขทั้งหมด จำนวน 122 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลวังม่วง อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 8 หมู่บ้าน มีอาสาสมัครสาธารณสุขทั้งหมด จำนวน 94 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โย ยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มแบบจับฉลากโดยไม่แทนที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ที่ได้รับต่อเดือนของครอบครัว ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข และจำนวนหลังคาเรือนที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกที่สร้างขึ้นเอง มีจำนวน 18 ข้อเป็นแบบเลือกตอบ มี 2 ตัวเลือกได้แก่ ถูกและผิด ในการแปลผลคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยของบลูม (Bloom, 1971) แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 16 – 18 คะแนน หมายถึง ความรู้อยู่ในระดับสูง
- 12 – 15 คะแนน หมายถึง ความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
- 0 – 11 คะแนน หมายถึง ความรู้อยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่สร้างขึ้นเองจำนวน 24 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ มี 3 ตัวเลือก ให้เลือกตอบได้แก่ ประจํา บางครั้ง และไม่ปฏิบัติ ในการแปลผลคะแนนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยของบลูม (Bloom, 1971) แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 62 – 72 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง
- 43 – 61 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 0 – 42 คะแนน หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นจำนวน 1 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66-1.00 โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลขามป้อม ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คนหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร คูเคอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) โดยข้อคำถามในส่วนของความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 ในส่วนของการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ได้ค่าความเที่ยงตรงแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 94 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่สถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยกำหนดค่าระดับความสัมพันธ์ (Wiersma&Jurs, 2009) ดังนี้

- ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.01-0.20 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
- ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.21-0.40 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
- ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.41 -0.60 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
- ค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ 0.61 -0.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง
- ค่าสหสัมพันธ์ (r) มากกว่า 0.80ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มประชากรที่เข้าร่วมโครงการ โดยยึดหลัก 3 ประการคือ หลักความเคารพในตัวบุคคล (Respect for Person) หลักคุณประโยชน์และไม่ก่ออันตราย (Beneficence) หลักยุติธรรม (Justice)

โดยคำนึงถึงการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การให้คำยินยอมโดยกลุ่มประชากรที่เข้าร่วมโครงการต้องได้รับข้อมูลที่เพียงพอและเป็นอิสระในการตัดสินใจ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครสาธารณสุข

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครสาธารณสุข (n=94)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	35	37.23
หญิง	59	62.67
อายุ (ปี)		
30 – 40	3	3.19
41 – 50	36	38.30
51 – 60	40	42.55
60 ปีขึ้นไป	15	15.96
สถานภาพสมรส		
คู่	80	85.10
หม้าย	14	14.89
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	45	47.87
มัธยมศึกษาตอนต้น	18	19.15
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	30	31.91
อนุปริญญา/ปวส.	1	1.06
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	82	87.23
รับจ้าง	12	12.77
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
พอใช้ไม่มีเก็บ	35	37.23
พอใช้เหลือเก็บ	7	7.45
ไม่พอใช้ไม่เป็นหนี้	5	5.31
ไม่พอใช้เป็นหนี้	47	50
ระยะเวลาการเป็น อาสาสมัครสาธารณสุข (ปี)		
1-5	28	29.79
6-10	20	21.28
11-15	5	5.32
16-20	25	26.60
21-25	4	4.26
มากกว่า 25 ปี	12	12.77
จำนวนหลังคาเรือนที่รับผิดชอบ (หลัง)		
8	3	3.19

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
9	7	7.45
10	30	31.91
11	20	21.28
12	15	15.96
13	12	12.77
มากกว่า 13 หลังขึ้นไป	7	7.45

จากตาราง 1 ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 62.67 มีอายุระหว่าง 51 -60 ปี ร้อยละ 42.55 สถานภาพสมรส คู่ ร้อยละ 85.10 ระดับการศึกษาสูงสุดจบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 47.87 ประกอบอาชีพหลัก เกษตรกรรม ร้อยละ 87.23 รายได้ต่อเดือนของครอบครัวไม่พอใช้เป็นหนี้ ร้อยละ 50 ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขอยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี ร้อยละ 29.79 และจำนวนหลังคาเรือนที่รับผิดชอบ 10 หลังคาเรือน ร้อยละ 31.91

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข

ตาราง 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข (n = 94)

ความรู้	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โรคไข้เลือดออกเกิดจากยุงชนิดใด	94	100.00	0.00	0.00
2. ยุงที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกชอบวางไข่ในที่ใด	86	91.48	8	8.51
3. ยุงที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกชอบอาศัยอยู่ที่ใด	80	85.11	14	14.89
4. โรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นได้ทุกฤดูแต่ฤดูที่พบการป่วยมาก และมีการระบาดคือฤดูใด	81	86.17	13	13.83
5. ผู้ป่วยที่มีอาการต่อไปนี้ข้อใดเป็นอาการของโรคไข้เลือดออก	87	92.55	7	7.44
6. ผู้ที่สงสัยเป็นโรคไข้เลือดออกห้ามรับประทานยาอะไร	70	74.47	24	25.53
7. การดูแลผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสไข้เลือดออกควรทำอย่างไร	66	70.21	28	29.79
8. ท่านสามารถช่วยกันป้องกันและควบคุมพาหะนำโรคไข้เลือดออกไม่ให้เกิดได้อย่างไร	75	79.79	19	20.21
9. การควบคุมลูกน้ำยุงที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกในบ้าน และในชุมชนของท่านควรเป็นหน้าที่ของใคร	61	64.89	33	35.11
10. หากมีหรือสงสัยว่ามีผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นในเขตรับผิดชอบท่านจะดำเนินการอย่างไร	85	90.43	9	9.57
11. ทราয়กำจัดลูกน้ำเมื่อใส่ลงไปใ้ในภาชนะที่เก็บน้ำแล้วจะมีฤทธิ์ในการฆ่าลูกน้ำได้นานเท่าใด	39	41.49	55	58.51
12. วิธีการใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในภาชนะเก็บน้ำที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้ผลดีที่สุดคือ	40	42.55	54	57.45
13. ถ้าจะป้องกันและกำจัดลูกน้ำยุงที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกในอ่างล้างส้วมในห้องน้ำจะอย่างไร	68	72.34	26	27.66

ตาราง 2 (ต่อ)

ความรู้	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14. วัสดุในข้อใดเป็นที่อาศัยของพาหะนำโรคไข้เลือดออก	83	88.30	11	11.70
15. วิธีการใดที่กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกในชุมชนได้ดีที่สุด	36	38.30	58	61.70
16. ยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออกตัวเต็มวัยมีอายุเฉลี่ยประมาณกี่วัน	25	26.60	69	73.40
17. การกำจัดยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออกควรกำจัดในระยะใดง่ายและสะดวกที่สุด	88	93.62	6	6.38
18. การสำรวจ ทำลายแหล่งพันธุ์พาหะนำโรคไข้เลือดออกควรทำบ่อยเท่าใด	90	95.74	4	4.26

ตาราง 3 ระดับความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข (n = 94)

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
สูง (≥ 16 คะแนน)	16	17.02
ปานกลาง (12 – 15 คะแนน)	69	73.40
ต่ำ (≤ 11 คะแนน)	9	9.57

จากตาราง 2 อาสาสมัครสาธารณสุขมีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกถูกต้องมากที่สุดคือ โรคไข้เลือดออกเกิดจากยุงชนิดใดร้อยละ 100 รองลงมาคือการสำรวจทำลายแหล่งพันธุ์พาหะนำโรคไข้เลือดออกควรทำบ่อยเท่าใด ร้อยละ 95.74 และการกำจัดยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออกควรกำจัดพาหะนำโรคในระยะใดง่ายและสะดวกที่สุด ร้อยละ 93.62 ตามลำดับ ส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขมีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกไม่ถูกต้องมากที่สุดคือยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออกตัวเต็มวัยมีอายุเฉลี่ยประมาณกี่วัน ร้อยละ 73.40 รองลงมาคือวิธีการใดกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกในชุมชนได้ดีที่สุด ร้อยละ 61.70 และทรายกำจัดลูกน้ำเมื่อใส่ลงไปในภาชนะที่เก็บน้ำแล้วจะมีฤทธิ์ในการฆ่าลูกน้ำได้นานเท่าใด ร้อยละ 57.45 ตามลำดับ ทั้งนี้ระดับความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.40 รองลงมาคือมีความรู้ระดับสูง ร้อยละ 17.02 และมีความรู้ระดับต่ำ ร้อยละ 9.57 (ตาราง 3)

3. การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตาราง 4 การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก (n = 94)

กิจกรรม	จำนวน (ร้อยละ)			M	SD
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ		
การปฏิบัติงานเฝ้าระวังโรคไข้เลือดออก					
1. หมู่บ้านท่านมีการจัดทำแผนในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	44(46.81)	40(42.55)	10(10.64)	2.16	0.71
2. ท่านได้ดำเนินงานตามแผน การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้าน	35(37.23)	46(48.94)	13(13.83)	2.12	0.68

ตาราง 4 (ต่อ)

กิจกรรม	ประจำ	จำนวน (ร้อยละ)		M	SD
		บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ		
3. ท่านได้ประชาสัมพันธ์ให้ครัวเรือนที่ รับผิดชอบ ร่วมกันกำจัดลูกน้ำยุงที่เป็นพาหะ ของโรคไข้เลือดออกในครัวเรือนของตนเอง	48(51.06)	46(48.94)	0(0)	2.50	0.50
4. ท่านและครัวเรือนที่รับผิดชอบร่วมกัน ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงที่เป็นพาหะของโรค ไข้เลือดออกทุกสัปดาห์	35(37.23)	59(62.77)	0(0)	2.46	0.48
5. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ	42(44.68)	52(55.32)	0(0)	2.44	0.50
6. ท่านได้ปล่อยหรือแจกจ่ายปลากินลูกน้ำให้ ครัวเรือนที่รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ	45(47.87)	42(44.68)	7(7.44)	2.21	0.63
7. ท่านได้ใส่ทรายกำจัดลูกน้ำในภาชนะกัก เก็บน้ำแคะครัวเรือนที่รับผิดชอบอย่าง สม่ำเสมอ	35(37.23)	50(53.19)	9(9.57)	2.18	0.64
8. ท่านได้เปลี่ยนถ่ายน้ำไว้ในบ้านตนเองและ แนะนำครัวเรือนที่รับผิดชอบเปลี่ยนถ่ายน้ำใช้ ทุกสัปดาห์	25(26.60)	60(63.83)	9(9.57)	2.15	0.60
9. ท่านและครัวเรือนที่รับผิดชอบได้จัดบ้าน ให้สะอาด ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นที่หลบ ซ่อนของยุง	32(34.04)	62(65.96)	0(0)	2.36	0.47
10. ท่านมีการประสานงานเกี่ยวกับการดำเนิน งานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับ ผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน(กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต)	25(26.60)	69(73.40)	1(1.06)	2.36	0.47
11. ท่านมีการประสานงานเกี่ยวกับการ ดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรค ไข้เลือดออกกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	80(85.11)	14(14.89)	0(0)	2.88	0.34
12. ท่านมีการประสานงานเกี่ยวกับการ ดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรค ไข้เลือดออกกับทางโรงเรียน	22(23.40)	59(62.77)	13(13.83)	2.10	0.63
13. เมื่อท่านทราบว่า มีผู้ป่วยในหมู่บ้านท่าน จะแจ้งให้ประชาชนทราบเสมอ	26(27.55)	50(53.19)	18(19.15)	2.15	0.65
14. ท่านได้สำรวจลูกน้ำในครัวเรือนที่ รับผิดชอบเป็นประจำทุกสัปดาห์	60(63.83)	33(35.11)	1(1.06)	2.66	0.45
15. ท่านได้มีการแจ้ง ผลการดำเนินงาน ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกทุกเดือน	16(17.02)	51(54.25)	27(28.72)	1.92	0.64

ตาราง 4 (ต่อ)

กิจกรรม	จำนวน (ร้อยละ) ของการปฏิบัติ			$\bar{x}$	SD
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ		
การปฏิบัติงาน กรณีโรคไข้เลือดออกระบาด					
16. ประกาศเตือนประชาชนให้ทราบว่า มีโรคไข้เลือดออกในหมู่บ้าน	45(47.87)	48(51.06)	1(1.03)	2.52	0.57
17. แนะนำประชาชน ให้รู้จักวิธีการป้องกันตนเองและครอบครัว ไม่ให้ยุงกัด	52(55.32)	42(44.68)	0(0)	2.67	0.44
18. ให้ความรู้และวิธีปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก	41(43.62)	53(56.38)	0(0)	2.54	0.52
19. ฉีดสเปรย์กำจัดยุงตัวเต็มวัยในบ้านผู้ป่วย ภายใน 3 ชั่วโมงหลังจากได้รับแจ้ง	33(35.11)	60(63.83)	1(1.06)	2.34	0.50
20. ตรวจสอบและกำจัดลูกน้ำยุงที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกในรัศมี 100 เมตร ของบ้านผู้ป่วยและจุดที่สงสัยเป็นแหล่งโรคให้ค่า HI=0	32(34.04)	61(64.89)	1(1.06)	2.33	0.49
21. พ่นสารเคมีในรัศมีอย่างน้อย 100 เมตร ของบ้านผู้ป่วย และจุดที่สงสัยเป็นแหล่งโรค	42(44.68)	50(53.19)	2(2.13)	2.44	0.57
22. ทำประชาคม เพื่อชี้แจงสถานการณ์โรคไข้เลือดออก พร้อมทั้งกำหนดมาตรการร่วมกันในหมู่บ้าน	48(51.06)	40(42.55)	6(6.38)	2.17	0.56
23. ติดตามการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง	50(53.19)	43(45.74)	1(1.06)	2.58	0.54
24. รายงานโรคไข้เลือดออกทั้งรายที่สงสัยและที่ได้รับการยืนยันให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบทันที	78(82.98)	15(15.96)	1(1.06)	2.75	0.46

ตาราง 5 การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก (n=94)

ระดับการปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ
สูง (≥ 62 คะแนน)	15	15.96
ปานกลาง (43– 61คะแนน)	79	84.14
ต่ำ (≤ 42 คะแนน)	0	0

จากตาราง 4 การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นประจำมากที่สุดคือ มีการประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 85.11 รองลงมา รายงานโรคไข้เลือดออกทั้งรายที่สงสัยและที่ได้รับการยืนยันให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบทันที ร้อยละ 82.98 และได้สำรวจลูกน้ำในครัวเรือนที่รับผิดชอบเป็นประจำทุกสัปดาห์ ร้อยละ 63.83 ตามลำดับ ส่วนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นบางครั้งมากที่สุดคือ ท่านมีการประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, ส.อบต) ร้อยละ 73.40 รองลงมา ท่านและครัวเรือนที่รับผิดชอบได้จัดบ้านให้สะอาด ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นที่หลบซ่อนของยุง ร้อยละ 65.96 และสำรวจและกำจัดลูกน้ำยุงที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออกในรัศมี 100 เมตร ของบ้านผู้ป่วยและ จุดที่สงสัยเป็นแหล่งโรคให้ค่า HI = 0 ร้อยละ 64.89 ตามลำดับ ส่วนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรค

ใช้เลือดออกเป็นไม่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ท่านได้มีการแจ้ง ผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกทุกเดือนร้อยละ 28.72 รองลงมา เมื่อท่านทราบว่า มีผู้ป่วยในหมู่บ้านท่านจะแจ้งให้ประชาชนทราบเสมอ ร้อยละ 19.15 และท่านได้ดำเนินงานตามแผนการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้านและท่านมีการประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกกับทางโรงเรียนเท่ากันร้อยละ 13.83 ตามลำดับทั้งนี้ระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 84.14 รองลงมาคือระดับสูง ร้อยละ 15.96 และระดับต่ำ ร้อยละ 0 (ตาราง 5)

4. ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

4.1 ขาดความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเช่น ไม่ช่วยรักษาความสะอาด ไม่ช่วยรักษาปลาที่ปล่อยไว้ รอให้อาสาสมัครสาธารณสุขมาทำให้อย่างเดียว และบางหลังคาเรือนไม่ให้อาสาสมัครสาธารณสุขเข้าบ้าน

4.2 อาสาสมัครสาธารณสุขขาดความรู้ในการพ่นหมอกควันที่ถูกต้อง และเครื่องพ่นหมอกควันชำรุดบ่อย ใช้งานไม่ได้

4.3 ขาดทรายกำจัดลูกน้ำในการนำไปใส่ในภาชนะเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย

5. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและ

ตัวแปร	การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r)
ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข	.502*

p-value<0.05

จากตาราง 6 พบว่า ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.502$, $p\text{-value}<0.05$)

อภิปรายผล

อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลวังม่วงมีระดับความรู้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ ประเทือง ฉำน้อย (2558) ศึกษาในระดับความรู้ การรับรู้ และพฤติกรรมกรรมการดำเนินงานควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข กรณีศึกษา:อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรรวมทั้งผลการศึกษาของ จำลอง แววกระโทก สำเร็จ แหียงกระโทก และ ชูภาศิริ อภินันท์เดชา (2559) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมาพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีความรู้อยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขได้รับการอบรมฟื้นฟูความรู้เรื่องไข้เลือดออกไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากการที่อาสาสมัครสาธารณสุขส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งต้องใช้เวลานานในการทำงานจึงไม่มีเวลาเข้ารับการอบรมฟื้นฟูตามที่หน่วยงานทางด้านสาธารณสุขจัดขึ้น ข้อคำถามที่อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลวังม่วง ตอบถูกมากที่สุด คือโรคไข้เลือดออกเกิดจากยุงชนิดใดการสำรวจทำลายแหล่งพันธุ์พาหะนำโรคไข้เลือดออกควรทำบ่อยเท่าใด และการกำจัดยุงพาหะนำโรคไข้เลือด ควรกำจัดในระยะใดง่ายและสะดวกที่สุดเนื่องจากได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตรวมทั้งเอกสาร

เผยแพร่ต่าง ๆ แต่มีความรู้ค่อนข้างน้อย ในเรื่องยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออกตัวเต็มวัยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 6-7 วัน วิธีการใดที่กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชนได้ดีที่สุด และทรายกำจัดลูกน้ำเมื่อใส่ลงไปใน้ำในภาชนะที่เก็บน้ำแล้วจะมีฤทธิ์ในการฆ่าลูกน้ำได้นานเท่าใดทั้งนี้เพราะว่าการอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขนั้นไม่ได้ลงลึกในรายละเอียด และอาจมาจากการขาดการเพิ่มพูนทักษะด้านความรู้ ขาดการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่น จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกโดยการอบรมและฝึกปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้และเกิดทักษะเพิ่มขึ้น

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นประจำมากที่สุดคือ มีการประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขรายงานโรคไข้เลือดออกทั้งรายที่สงสัยและที่ได้รับการยืนยันให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบทันที และได้สำรวจลูกน้ำในครัวเรือนที่รับผิดชอบเป็นประจำทุกสัปดาห์อาจเนื่องจากการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะต้องประสานงานกับอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นประจำและกำกับให้รายงานเมื่อเกิดโรคอยู่แล้วและอาสาสมัครสาธารณสุขต้องส่งรายงานการสำรวจลูกน้ำเป็นประจำทุกเดือนเพราะเป็นบทบาทหรือข้อกำหนดให้อาสาสมัครสาธารณสุขปฏิบัติอยู่แล้วสอดคล้องกับการศึกษาของ นฤพล ปัญญา (2557) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออก โดยอาสาสมัครสาธารณสุขและวิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน แต่การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกน้อยคือการแจ้งผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกทุกเดือน หมู่บ้านท่านมีการจัดทำแผนในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกและได้ดำเนินงานตามแผนการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของหมู่บ้าน มีการประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับทางโรงเรียน เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การจัดทำแผนและการประสานงานส่วนใหญ่จะให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ดำเนินการ และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขยังขาดความร่วมมือจากประชาชน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เช่น ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย เครื่องพ่นหมอกควันซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน แต่แตกต่างกับการศึกษาของ อติเทพ จินดา (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดพังงาที่พบว่า การปฏิบัติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทั้งนี้อาจเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานสาธารณสุข รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะให้ความสำคัญในการควบคุมและป้องกันไข้เลือดออกโดยจะสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมและป้องกันไข้เลือดออก อย่างเต็มที่ เช่น ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลาย การพ่นหมอกควัน หน้ากากอนามัย และถุงมือ ซึ่งเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ จำเป็นที่จะทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

ความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับการศึกษาของ นฤพล ปัญญา (2557) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออก โดยอาสาสมัครสาธารณสุขและวิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนจึงควรมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้มากขึ้นเพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ถูกต้อง และสามารถนำไปถ่ายทอดให้แก่ประชาชนในเขตรับผิดชอบ และเพื่อให้การปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกได้ผลมากยิ่งขึ้น

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. เป็นแนวทางให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออกในพื้นที่

2. ในการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้และการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในเชิงบริบทพื้นที่ โดยการบูรณาการกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการส่งเสริมสุขภาพอื่น ๆ เช่น การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการให้ความรู้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขว่ารูปแบบใดมีความเหมาะสมและจะทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขรับความรู้ได้อย่างถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การดำเนินงานควบคุมโรคไข้เลือดออกมีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืนโดยพลังของชุมชน

References

- กองโรคติดต่อฯ โดยแมลง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12 สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง กรมควบคุมโรค. (2563). *รายงานพยากรณ์โรคไข้เลือดออก ปี 2563*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2563 จาก <https://ddc.moph.go.th/thaivbd/>
- กลุ่มงานควบคุมป้องกันโรค. (2563). *ข้อมูลทะเบียนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก 2563*. ขอนแก่น: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังม่วง อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น.
- คู่มือ อสม. ยุคใหม่. (2558). *คู่มือ อสม. ยุคใหม่*. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.
- จำลอง แวกระโทก, สำเร็จ แหียงกระโทก และชุกาศิรี อภินันท์เดชา. (2559). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ตำบลโป่งแดง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา*. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการ งานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน, 17 มิถุนายน 2559. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- นฤพล ปัญญา. (2557). *การดำเนินงานป้องกันควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออก โดยอาสาสมัครสาธารณสุขและวิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- ประเทือง ฉำน้อย. (2558). *การศึกษาระดับความรู้ การรับรู้ และพฤติกรรมการดำเนินงานควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข. กรณีศึกษา: อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข*.
- อติเทพ จินดา. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้านในจังหวัดพังงาวารสารวิชาการแพทย์เขต 11, 31(3), 555-568*.
- Bloom, B. S. (1971). *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New York: Mcgraw-Hill.
- Wiersma, W., & G. Jurs, S. (2009). *Research Method in Education an Introduction*. (9th ed). Massachusetts: Pearson.